

Het is een goede suggestie van de eindredacteur om tijdens je vakantie in een ander land daar eens een postkantoor binnen te lopen. Ik deed dat in de zomer van 2011 in Slovenië. Daar kampeerde ik met gezin bij Postojna. Dit stadje trekt veel toeristen vanwege een omvangrijk grottenstelsel. Ook voor sommige filatelisten zijn deze grotten belangrijk. Ooit, voor de tweede wereldoorlog, was daar een ondergronds postkantoor (zie afbeelding 1) gelegen in één van de grotten. Postzegels werden er afgestempeld met een apart stempel. (De foto is afkomstig van een artikel dat ik las via internet: “the underground post offices in Postojnka Jama, 1899 – 1945”. Met de titel in Google is het artikel gemakkelijk te vinden.)

Tegenwoordig moet je in Postojna zelf zijn voor een bezoek aan het postkantoor, in een minder aansprekende omgeving (zie afbeelding 2).

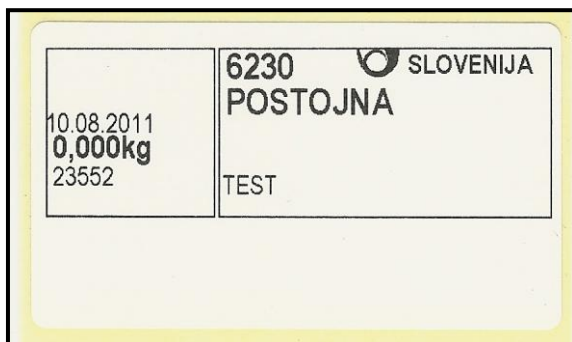
(afbeelding 1)

(afbeelding 2)

Mijn doel was om daar een aantal loketstroken te bemachtigen. Om in de Balkan duidelijk te maken wat je wilt hebben is niet altijd een eenvoudige zaak als je de taal niet spreekt. Zeker als het gaat om loketstroken. En niet iedere beambte wil meewerken en/of spreekt engels of Duits. Met deze ervaring liep ik het postkantoor in Postojna binnen.

Aan de balie had ik het geluk om een beambte te treffen die mij doorverwees naar iemand die engels sprak. Deze begreep tot mijn grote opluchting de wens en liet op mijn verzoek teststroken (afbeelding 3) en gewone stroken uitprinten (zie afbeelding 4). Het zat dus erg mee toen.

(afbeelding 3)

(afbeelding 4)

Verder kon ik in het kantoor nog een poststuk bemachtigen met een loketstrook er op. Een klant van het postkantoor was zo vriendelijk om 't aan mij te geven. Deze strook is voorzien van barcode. Voorts staat er een aanvullende dienst op vermeld (zie afbeelding 5).

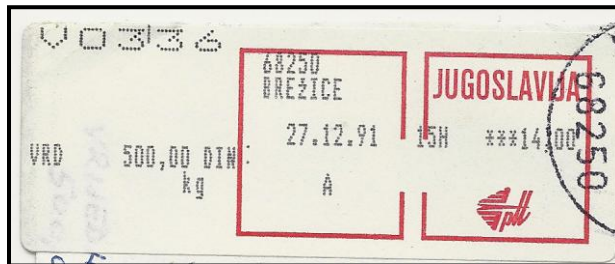

(afbeelding 5)

De Sloveense postkantoren zijn uitgerust met kleine labelprinters die op de balie of op een bureau staan. Deze printers zijn aangesloten op een netwerk waarin men via een PC toegang heeft. De zelfklevende witte labels krijgen middels de printer twee naast elkaar gelegen vlakken die met een zwarte kaderlijn zijn omgeven. Daarin staan de plaatsnaam, het gewicht, de datum, de prijs en desgewenst de geboden extra dienst (bijvoorbeeld aangetekend) vermeld. In het laatste geval wordt dan ook een barcode geprint.

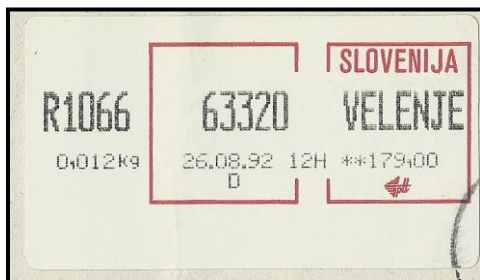
De Sloveense loketstroken zijn zeker de moeite van het verzamelen waard. De boven beschreven ervaring is een mooie aanleiding om daarover wat te vermelden. De huidige generatie Sloveense loketstroken is al zo'n 10 jaar verkrijgbaar aan de loketten. Een nadeel van deze stroken is dat de opdruk soms vervaagt. De meeste blijven echter wel goed.

Voor 2003 hadden de loketstroken rode onderbroken kaders, opgedrukt, met de opening naar elkaar toe gericht. Binnen dit kader werden de voor verzending relevante gegevens geprint. Dit was zo vanaf de oprichting van de republiek Slovenië in 1991. Een vergelijkbare druk staat op de Joegoslavische loketstroken die tot dan toe gebruikt werden (zie afbeelding 6).

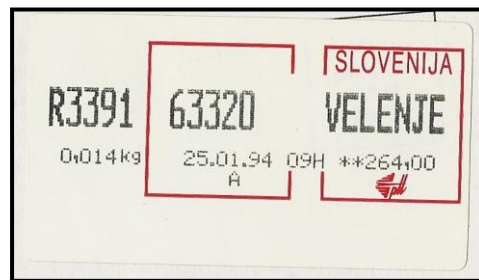

(afbeelding 6)

De Sloveense post was vlak na de onafhankelijkheidsverklaring van het land in feite nog de Joegoslavische post. Dit kan bijvoorbeeld opgemaakt worden uit de logo's. Het destijds door de Sloveense post gebruikte logo was gelijk aan dat van de Joegoslavische post. Er kunnen grote en kleine logo's onderscheiden worden (zie afbeelding 7 en 8).

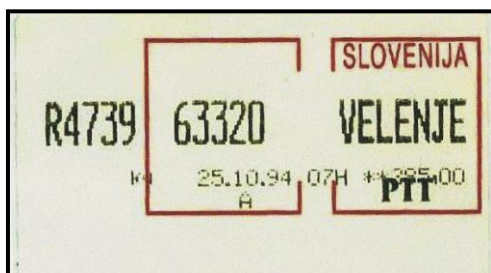

(afbeelding 7)

(afbeelding 8)

Het verzelfstandigingsproces van de Sloveense post kan opgemaakt worden uit de introductie van een ander logo. Korte tijd werden de letters PTT als logo op de stroken geprint (zie afbeelding 9) en later, vanaf 1995, werd het logo een posthoorn, op de loketstroken gedrukt of geprint.

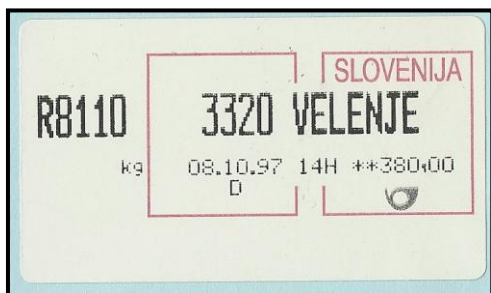
(afbeelding 9)

Met betrekking tot de gedrukte rode kaders zijn er ook varianten te onderscheiden: namelijk met ronde hoeken en met punthoeken (verg. afbeelding 9 met afb. 10).

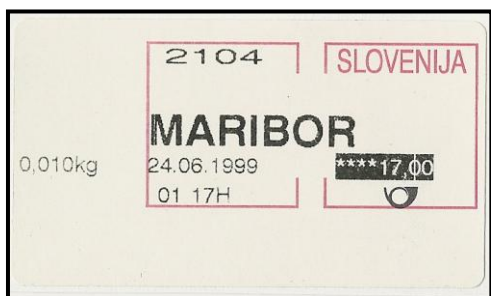
(afbeelding 10)

Ook de invoering van een nieuw postcodesysteem, in maart 1996, geeft de verzelfstandiging van de Sloveense post weer. De nieuwe postcodes bestonden voortaan uit vier cijfers in plaats van vijf. Vergelijk de postcodes op de afgebeelde loketstroken die in het postkantoor van Velenje uitgeprint zijn. (zie. afb. 7, 8 en 9 met afb. 11).

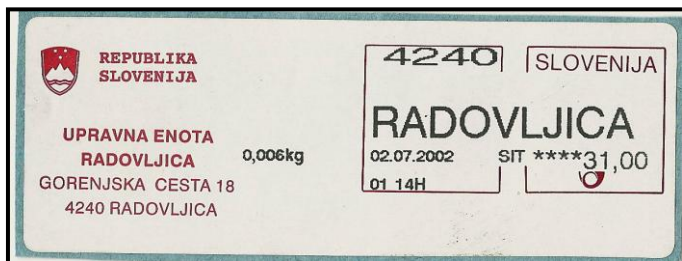
(afbeelding 11)

Op sommige stroken staat het tarief in een zwarte balk aangegeven (zie afbeelding 12).

(afbeelding 12)

Een aardige bijkomstigheid is dat sommige Sloveense loketstroken behalve de info over de verzending en het betaalde tarief ook info over de afzender vermelden, gedrukt of geprint. Afgebeeld is een strook van de gemeente Radovljica waarop het adres van die gemeente afgedrukt staat (zie afbeelding 12). Op de volgende afbeelding (13) staat op de strook het logo en het adres van een transportonderneming in Jesenice geprint.

(afbeelding 12)

(afbeelding 13)

Gezocht zijn de poststukken uit voormalig Joegoslavië met mengfrankering. Voor Slovenië gold dat vanaf 26-06-1991 tot 25-04-1992 zowel zegels uit Joegoslavië als uit Slovenië gebruikt konden worden voor frankering van de post. Zo ontstonden er ook poststukken die beport zijn met zegels of loketstroken (voor aanvullende frankering) uit beide landen. Het afgebeelde postwaardestuk (afbeelding 14) is een mooi voorbeeld daarvan. Het werd afgestempeld in het postkantoor van Brezice, in Slovenië. Voor de aanvullende frankering werden postzegels uit Slovenië en een Joegoslavische loketstrook gebruikt. Omdat vanaf 08-10-1991 de Sloveense tollar voortaan als munteenheid in Slovenië werd gebruikt moet de waarde op de loketstrook ook in Sloveense tollars zijn.

(afbeelding 14)

Behalve de Sloveense post gebruiken ook de postdiensten uit andere ex Joegoslavische gebieden (Servië, Kroatië, Montenegro, Macedonië, Bosnië, Kosovo) loketstroken. En dan zijn er nog de loketstroken van Joegoslavië zelf.

Men hoeft niet perse naar de Balkan toe om loketstroken te bemachtigen. Via Ebay en Delcampe worden ook veel stroken aangeboden uit dat gebied. Maar als u er toch bent en u verzamelt postzegels of loketstroken uit de Balkan dan is het inderdaad leuk om daar eens een postkantoor binnen te lopen.

Joost Hoogendoorn

07-11-2011